

METODINĖ PRIEMONĖ FILMUI

„BERNIUKAS IŠ H2”

APTARTI

LIETUVOS
KINO
CENTRAS

„Berniukas iš H2“

Helen Yanovsky, 2017, Izraelis, N – 7

Tema: Izraelio ir Palestinos konfliktas.

Metodas, tinkantis šiems dalykams: etikai, geografijai, pilietinio ugdymo pamokoms.

Grupės dydis: iki 30 mokinių.

Trukmė: 21 min., 20 min. aptarimui, 10-15 min. tęstinė užduotis.

Susijusios teisės: teisė gyventi laisvai ir saugiai, teisė keisti gyvenamąją vietą ir laisvai keliauti.

UŽDAVINIAI:

1. Supažindinti moksleivius su Palestinos ir Izraelio konfliktu ir padėti mi Palestinos mieste Hebrone, stebint asmenines vaikų istorijas.
2. Remiantis filmu ir metodologija, suteikti galimybę moksleiviams suformuoti ir išsakyti savo nuomonę apie Izraelio ir Palestinos konfliktą bei iš to kylančias problemas, su kuriomis susiduria jaunuoliai separatistinėse/okupuotose teritorijose visame pasaulyje.

PASIRUOŠIMAS:

VEIKLŲ TVARKARAŠTIS:

UŽDUOTIS

LAIKAS

KOKIŲ PRIEMONIŲ REIKIA?

Pasiruošimas
filmo peržiūrai

Pasiruošta tema, popieriaus lapas,
rašiklis

Įžanga

-

Filmo peržiūra

Pasiruoštas rodymui filmas, kompiuteris,
ekranas, multimedija projektorius,
popierius, tušinukai

Filmo aptarimas

Pasiruošti klausimai

Diskusija remiantis
filmu, susiejant su
realiu moksleivių
gyvenimu

Pasiruošti klausimai ir būdai, kaip įtraukti
kuo daugiau vaikų

Apibendrinimas

-

Tęstinė užduotis

Atspausdintos kortelės ir erdvi klasė

Reikalingos priemonės: Metodologija, popieriaus lapas, rašiklis.

Pasiruošimas filmo peržiūrai: Šioje priemonėje pateikiama informacinė medžiaga apie filme aptariamas problemas (Palestinos ir Izraelio konfliktą), kuri padės moderatoriui tinkamai pasiruošti diskusijai (Žr. Filme aptariama problematika ir jos kontekstas (tarpkultūrinis palyginimas)).

FILMO APRAŠYMAS:

Dvylikametis palestinietis Muhammadas su didele šeima gyvena Izraelio kontroliuojamame Hebrono miesto H2 sektoriuje. Čia palestiniečių judėjimo laisvė suvaržyta, o socialinis gyvenimas praktiškai sustojęs. Kareiviai kasdien sulauko vaikų dėl akmenų mėtymo ar kitų neleistinų veiksmų. Muhammadas yra vienas iš berniukų, nuolatos įsiveliančių į konfliktą su kareiviais.

FILME APTARIAMA PROBLEMA IR JOS KONTEKSTAS

(SKIRTA MOKYTOJAMS LENGVIAU PASIRUOŠTI TEMAI):

Izraelio ir Palestinos konfliktas

Visų pirma, tenka pripažinti, kad Izraelio ir Palestinos konfliktas yra turbūt vienas sunkiausių ir ilgiausiai besitęsiančių konfliktų šių dienų pasaulyje. Tad čia pateiktos kelios svarbesnės datos, kurios atskleidžia šį konfliktą ir jo sudėtingumą:

Bronzos amžius (II tūkst. pr. m. e.) – Kanaanas (*hebr.* כְּנַעַן = *kna'ān*) – istorinis regionas Artimuosiuose Rytuose. Nors jo ribos nebuvo aiškiai nubrėžtos, jis apėmė teritorijas dabartinio Izraelio, Palestinos, Libano, Sirijos ir Jordanijos teritorijose. Krašto gyventojai vadinami kanaanitais (*hebr.* כְּנַעַנִים = *Kna'anīm*). Kanaanas, priklausydamas Derlingajam pusmėnu-liui, buvo vienas ankstyvųjų žemdirbystės židinių.

Po XII a. pr. m. e. atskiros Kanaano dalys buvo vadinamos Izraelio žeme, Filistija, Finikija, Edomu, Moabu, Amonu ir pan.

1299–1923 m. – Osmanų imperijos – daugiatautės turkų valdomos valstybės, apėmusios daug skirtingų tautų – gyvavimo metai. Europoje ji dar vadinama Turkijos imperija arba tiesiog Turkija. Tuo metu Palestinos pavadinimas nebebuvo vartojamas kaip administracinis vienetas, nes otomanai paprastai provincijas vadindavo sostinių vardais. Nepaisant to, senasis Pa-

lestinos pavadinimas išliko neoficialioje ir pusiau oficialioje kalboje iki pat XVIII amžiaus.

XIX a. – žydai, remdamiesi sionistų (tai – (pagal Siono kalną Jeruzalėje) – žydų tautinio judėjimo, siekiančio suvienyti žydų tautą jų istorinėje tėvynėje Erec-Izraelyje (Izraelio žemėje), teritorijoje tarp Jordano upės ir Viduržemio jūros krantų) skatinimais ir dėl persekiojimų kai kuriose Europos valstybėse, XIX a. ėmė emigruoti į Palestiną, tuo metu kontroliuotą Osmanų Imperijos. Ten buvo įkurti keli žydiški miestai, tarp jų - Tel Avivas. Daug imigrantų buvo Rusijos žydų, nes Rusijoje žydai ypač persekiojami, prieš juos vykdyti pogromai.

1922 m. – po Pirmojo pasaulinio karo ši teritorija tapo Jungtinės Karalystės mandatu.

1947 04 02 – Didžioji Britanija teisę spręsti Palestinos padalijimą perduoda Jungtinių tautų organizacijai.

1947 11 29 – JTO Generalinė Asamblėja priima rezoliuciją, kurioje skelbiama apie arabų ir žydų valstybių Palestinoje sukūrimą. JTO pasiūlė teritoriją padalyti į dvi dalis įsteigiant dvi valstybes: žydų ir palestiniečių, taip pat - nepriklausomą Jeruzalę, nes joje gyveno abiejų tautybių žmonių. Tačiau žydams pagal planą būtų buvę suteikta 55 % teritorijos, nepaisant to, kad žydų dauguma gyveno tik aplink Tel Avivą, Haifą ir Tiberijaus ežero pakrantėje.

1948 05 14 – baigiasi britų mandato Palestinoje galiojimo laikas, tad Žydų nacionalinė taryba ir Generalinė sionizmo taryba paskelbia Izraelio valstybės įkūrimą.

1948 05 15 – Egiptas, Transjordanija, Irakas ir Sirija, nesutikdamos su JTO siūlomu padalijimu, užpuola Izraelį ir okupuoja dalį teritorijos pietuose ir rytuose. Transjordanijos arabų legionas užima senąją Jeruzalės dalį.

1948 metų kare iki taikos derybų Izraelis užėmė buvusį Palestinos mandatą, išskyrus Vakarų Krantą, kurį paėmė Jordanija, ir Gazos Ruožą, kurį paėmė Egiptas. Šias teritorijas Izraelis užėmė 1967 metais, kai puolė visas aplinkines šalis ir išplėtė savo teritoriją jau iki viso buvusio Palestinos mandato.

Iš 1967 metais užimtų teritorijų, skirtingai nei iš užimtųjų 1948-aisiais, vietos gyventojai ištremti nebuvo, bet jiems ir nebuvo suteikta pilietybė, smarkiai apribotos jų teisės. Izraelis ėmė siųsti naujakurius (vadinamuosius „settlers“) į šias naujai užimtas teritorijas. Naujakurių kaimai, skirtingai nei palestiniečių gyvenvietės, buvo geriau aprūpinti, specialiai jiems nutiesti atskiri keliai. Jie taip pat, persikraustydami iš Izraelio į Palestiną, gauna valstybės paramą įsikūrimui. Taip pat – visur Palestinoje, o ypač tuose rajonuose, kur gyvena daug naujakurių, yra daug Izraelio karių. Izraelis teigia, kad taip saugo savo valstybės piliečius (naujakurius). O Palestinos gyventojai teigia, kad neretai šie kariai elgiasi neadekvačiai ir be priežasties imasi smurto ir palestiniečių bauginimo.

Vakarų Krante buvo įkurta daugybė kontrolės punktų (kai kur – kas keli kilometrai), o šalia kiekvieno jų etniniai palestiniečiai turi stovėti eilėse, kad būtų patikrinti. Imtos konfiskuoti palestiniečių žemės, griaujami palestiniečių namai. Tai išprovokavo palestiniečių pasipriešinimą, buvo įkurta Palestinos Išsilaisvinimo Organizacija, kuriai vadovavo Jasiras Arafatas. Izraelį rėmė JAV, o arabai pamažu ėmė gauti daugiau paramos iš Sovietų Sąjungos.

1974 m. JTO Generalinė Asamblėja pripažino Palestinos žmonių teisę savęs apibrėžimui, nacionalinei nepriklausomybei ir Palestinos suverenumui.

Dabar Palestinos Išsilaisvinimo Organizacija yra perorganizuota į Palestinos autonomiją. JTO laiko dalį Palestinos teritorijos ne Izraelio teritorija, bet Izraelio okupuota teritorija. Tačiau JTO pripažįsta istorinę tiek žydų, tiek palestiniečių teisę gyventi šiose žemėse. Išvartiesiems palestiniečiams iki

šiol neleidžiama grįžti, dabar daugiau palestiniečių gyvena tremtyje nei Palestinoje – ši situacija yra vienas didžiausių stabdžių taikos deryboms, nes Izraelis nenori leisti išvartų žmonių atgal, į savo kontroliuojamas teritorijas.

Apibendrinant galima tik teigti, kad šis konfliktas tikrai sudėtingas, ir paprastai Vakarų medijų pateikiamos primityvios kalbos apie Palestiną, kurioje gyvena tik neadekvatūs teroristai, yra klaidinančios.

DETALUS METODO APRAŠAS (VEIKSMAI IŠ EILĖS) FILMO PERŽIŪROS IR APTARIMO METU

1. Įžanga: pasisveikinkite su mokiniais. Papasakokite, ką veiksitate šią pamoką, ir trumpai pristatykite filmą. Papasakokite, kad šis filmas žiūrims naudojantis platforma „Nepatogaus kino klasė“ ir kad tai yra dalis festivalio „Nepatogus kinas“ - tai yra dokumentinių filmų festivalis žmogaus teisių tematika - ir pakvieskite moksleivius į festivalį.

2. Jeigu yra galimybė prieš filmo peržiūrą užduoti namų darbų, būtinai užduokite juos prieš šį užsiėmimą. Jie padės įsijausti į filmo temą. **Rekomenduojami namų darbai:**

- Namų darbams galima užduoti pasikalbėti su tėvais apie Izraelį ir Palestiną, paklausti, kiek jie žino apie šį konfliktą. Kalbant su tėvais ar kitais suaugusiais, mokiniai gali turėti užduotį - palyginti Izraelio ir Palestinos konfliktą ir Palestinos padėtį jame su Sovietų Sąjunga ir Lietuvos padėtį joje.

- Taip pat galima namų darbams duoti pasižiūrėti vaizdo klipus, apibendrinančius Izraelio ir Palestinos konfliktą (žr. skiltyje „Daugiau informacijos“ metodinės priemonės pabaigoje).

3. Filmų peržiūra: filmas trunka 21 minutę.

4. Filmų aptarimas: filmui pasibaigus, leiskite mokiniams ramiai pažiūrėti titrus iki galo, neskubėkite išjungti. Tai padės jiems susikaupti, apmąstyti filmą ir taip pasiruošti diskusijai.

Aptarimą pradėkite nuo klausimų, kuo jiems buvo įdomus šis filmas, kas labiausiai įsiminė bei nustebino? Tuomet galite pereiti prie tolimesnės diskusijos. Siūlomi klausimai aptarimui:

- Ar žiūrint filmą tau kilo daug klausimų? Kokie tie klausimai? (Galima apsisototi ties keliais klausimais ir paprašyti kitų moksleivių pasiūlyti atsakymą arba kelis).

- Pakalbėkime apie filmo veikėjus.

Ką žinome apie filmo veikėjus? Kokios jų istorijos ir gyvenimo aplinkybės? Koks jų gyvenimas?

Kas jiems svarbu? Kada ir dėl ko jie džiaugiasi, o kada jaučiasi neramūs ir liūdni? Dėl ko jaučia neteisybę?

Muhammadas (12 metų) – palestinietis berniukas, su didele šeima gyvenantis Izraelio kontroliuojamame Hebrono miesto H2 sektoriuje. Čia – 43 000 palestiniečių ir 800 žydų, palestiniečių judėjimo laisvė suvaržyta, o socialinis gyvenimas praktiškai sustojęs. Kareiviai kasdien sulaiko palestiniečių vaikus dėl akmenų mėtymo ar kitų neleistinų veiksmų. Muhammadas yra vienas iš berniukų, nuolatos įsiveliančių į konfliktą su kareiviais.

- Koks jis? Apibūdinkite.
- Ar jaučiatės susipažinę su Muhammadu?
- Kokios savybės padeda Muhammadui išgyventi? O kokios sukelia jam problemų?
- Ko galima iš jo pasimokyti?
- Kaip atrodo Muhammado kasdienybė?
- Ką sugalvoja Muhammadas, kai jį sučiumpa kareiviai ir vedasi į policijos nuovadą?
- Nors iš filmo tiksliai nežinome, ar Muhammadas vis dėlto mėtė akmenis į kareivius, ar ne, bet kaip manote, kodėl palestiniečiai kartais meta akmenis į Izraelio kareivius?
- Ką turi omeny berniukas, sakydamas „Namai pilni, o mes apsupti“?
- Apie ką svajoja Muhammadas? O apie ką svajojate jūs?
- Ko palinkėtumėte Muhammadui?

Burqanas – Muhammado ir jo devynių brolių ir seserų tėtis.

- Koks jis? Apibūdinkite.
- Kokių savybių turi Burqanas, kurios jam padeda?
- Kaip jis reaguoja, kad Muhammadą namo parveda kareivis ir kaltina akmenų mėtymu į kareivius?
- Kaip manote, kodėl didelę dalį filmo sudaro Burqano ir Muhammado kelionė vežimėliu? Ką parodo ši kelionė?
- Burqanas sako sūnui, kai pasidaro sunku stumti į kalną tėčio vežimėlį: „Gyvenimas ne visada klostosi taip, kaip tu nori“. Ar pritariate šiam pasakymui? Kodėl?

- Kaip manote, apie ką svajoja Burqanas?
- Ko jam palinkėtumėte?

5. Diskusija, remiantis filmu: Apibendrinus filmo aptarimą, galima pereiti prie platesnės diskusijos, per kurią susiekite filmo turinį su vaikų kasdienybe ir problemomis.

Galimi diskusiniai klausimai (atkreipkite dėmesį, kad puiki diskusija gali išsiplėtoti iš komentarų aptarinėjant užduotis. Tokiu atveju paskatinkite tolimesnę diskusiją iš jau užsimezgsios - vadinasi, mokiniams tai aktualu ir vertinga. Taip pat moderatorius gali užduoti savo klausimų):

- Ką Jums reiškia būti gimusiam Lietuvoje?
- Kaip manote, ar kuo nors skiriasi būti gimusiam Lietuvoje ir Palestinoje? Kuo skiriasi vaikystė/paauglystė Lietuvoje ir Palestinoje?
- Remdamiesi namų darbų užduotimi (jeigu ją atlikote), apibendrinkite, ar panaši yra Palestinos situacija į Lietuvos situaciją sovietmečiu?
- Kaip jaučiatės, kai nuolatos filme matote kareivius? Kaip manote, kaip jaustumėtes būdami ten? Gyvendami ten?
- Kaip manote, kaip kasdienį Muhammado gyvenimą pakeičia tai, kad jis dažnai persekiojamas kamerų, t. y. dažnai paskui jį eina ir filmavimo komanda. Kaip manote, ar tai keičia Muhammado elgesį? Ar tai keičia aplinkinių elgesį?
- Ar, jūsų nuomone, reikėtų nustoti filmuoti, kai Muhammado drau-

gas, atsisukęs į kamerą, paprašo nustoti filmuoti? Kodėl?

6. Apibendrinimas.

- Ar liko dar neatsakytų ir „degančių“ klausimų, kuriuos norėtumei užduoti?

- Kas tau yra svarbiausia, ką išmokai ir išsineši iš šio filmo ir diskusijos?

Patarimai vedantiesiems/mokytojams: Gebėjimas diskutuoti – sveikos visuomenės pagrindas. Svarbu atkreipti dėmesį, kad į pokalbius įsitrauktų kuo daugiau vaikų. Būtent todėl siūlome interaktyvius, įtraukiančius, įgalinančius, skatinančius diskusijos metodus. Atsižvelgiant į šio filmo specifiką, siūloma mokytojams padaryti įvadinį (prieš filmą) ir aptarimo (po filmo) užsiėmimą klasėje.

Keli patarimai, norint įtraukti kuo daugiau diskusijos dalyvių:

Labai svarbu kartais apibendrinti moksleivių komentarus ar pasisakymus. Taip jie jaučiasi įvertinti ir išgirsti. Nebijokite užduoti ir tikslinamųjų klausimų, perklausti ką tik pasisakiusio žmogaus. Labai svarbu ir palyginti išsakytas nuomones, apibendrinti jas bendrame kontekste.

Tačiau ne visi nori dalyvauti. Gerbkite tai ir nespauskite mokinių pasisakyti, jei jie nenori.

PASIŪLYMAI TĘSTINUMUI

PRIEŠ filmą (Įvadas į temą ir į filmą) arba PO jo (aptarimas ir refleksija)

Siūlome pasiruošti filmo peržiūrai dar prieš jį žiūrint. Taip vaikai bus supažindinti su tema ir galės įsigilinti į filme aptariamus klausimus. Optimaliausiam pasiruošimui siūlome skirtingus interaktyvius metodus, kuriais galima pasinaudoti per pamoką, prieš einant į filmo peržiūrą ar žiūrint filmą klasėje. Šiems metodams tinkamiausias grupės dydis yra iki 30 žmonių. Geriausia, jei grupė dar mažesnė (10-15 žmonių).

Jau siūlėme atlikti namų darbus ir pamokos pradžioje juos trumpai aptarti. Po filmo peržiūros pasiūlytume atlikti pratimą „Balsavimas kojomis“, kurio metu mokiniai diskutuos šiomis temomis.

PRATIMAS

„Balsavimas kojomis“

Trukmė: 10-15 min.

Priemonės: Ginčytinų teiginių sąrašas ir daug erdvės vaikščiojimui. Taip pat – 2 lapai su užrašu TAIP ir NE, abu pakabinti skirtingose klasės pusėse.

Eiga: Grupės vadovas (-ė) garsiai perskaito teiginius. Dalyviai, kurie pritaria teiginiui, turi atsistoti toje klasės pusėje, kur kabo užrašas TAIP, nepritariantieji – kitoje pusėje, o nepasisprendusieji gali likti stovėti viduryje. Dalyviai turi paaiškinti, kodėl pasirinko vieną ar kitą poziciją.

Diskutuotini teiginiai:

- *Daug kareivių mieste sukelia jausmą, kad mieste yra saugu ir gerai.*
- *Tiek Izraelis, tiek Palestina turi teisę būti šioje teritorijoje.*
- *Kitos šalys neturi kištis į tarptautinius nesutarimus – susitarti yra tų dviejų valstybių reikalas.*
- *Smurtas prieš okupantus yra pateisinamas.*
- *Valstybės nepriklausomybės reikia siekti jėga.*

Metodologinės priemonės pritaikymas klasėje: Esant reikalui, suskirstyti filmą į mažesnes atkarpas, nuspręsti, ką užduoti vaikams apgalvoti namie, per kiek pamokų organizuoti filmo peržiūrą, rasti metodus, kurie tinkamesni mažesnei vaikų grupei (apie 30 žmonių).

Metodinę medžiagą parengė VGTU Inžinerijos licėjaus mokytoja Kristina Sagaidak

Diskusijai pasiruošti padėtų papildoma informacija:

<https://www.vox.com/cards/israel-palestine>

<http://www.discoveryeducation.com/teachers/free-lesson-plans/israel-and-palestine-the-roots-of-conflict.cfm>

Vaizdo medžiaga:

The Israel-Palestine conflict: a brief, simple history <https://www.youtube.com/watch?v=iRYZjOuUnlU>

UNRWA: Walking to school with Waed in Hebron

<https://www.youtube.com/watch?v=0VvEf1Q4V1w>

Geography Now! ISRAEL

<https://www.youtube.com/watch?v=AWKmazrRIwA>

Conflict in Israel and Palestine: Crash Course World History 223

<https://www.youtube.com/watch?v=1wo2TLMhiw>

